

ANTE GLAVIČIĆ

**PROSLAVA OBLJETNICA ROĐENJA ZNAMENITIH
SENJANA – HRVATSKIH PRIRODOSLOVACA LJUDEVITA
ROSSIJA I KRUNOSLAVA BABIĆA, Senj 29. i 30. rujna 2000.**

Ante Glavičić
V. Čopića 22
HR 53270 Senj

UDK:58(497.5)(091):929 ROSSI, LJ.
59(497.5)(091):929 BABIĆ, K.
Ur: 2000-10-19

Grad Senj poznat je po osebnosti svoje pučke arhitekture, po mnogim znamenitim književnicima, glagoljašima, tiskarima i iluminatorima, po društvenom i kulturnom životu te kao kolijevka hrvatskoga glagoljskog tiskarstva. Nadasve je Senj poznat po slavnim uskocima, tim istinskim borbama za slobodu hrvatske zemlje i mora od silnih pretenzija Turaka-Morlaka i Venecije. U tim senjskim specifičnostima s kojima se ne može usporediti ni jedan grad u Hrvatskoj, u zadnje vrijeme izrasta još jedan biser ljepotâ na ogrlici slavnoga grada Senja. Riječ je o veličini najveće i najslavnije hrvatske planine Velebita, koji već puno jedno i pol stoljeće posjećuju mnogi eminentni prirodoslovci iz čitavog svijeta, istražuju njegove ljepote i dive im se. Među tima koji su se zanimali za fenomene i ljepote Velebita i još ih uvijek istražuju, izrasla je plejada znamenitih, ali gotovo zaboravljenih prirodoslovaca, i rođenih Senjana i ljudi koji su došli u Senj i zavoljeli grad, njegovu prošlost i ljude te nadasve prirodne ljepote. Mnogi od tih ljudi zaslužuju da im se grad Senj i domovina Hrvatska oduže podizanjem spomen-ploča ili poprsja u prigodi obljetnica koje nadolaze. Da bismo oteli zaboravu te ljudske veličine, pionire hrvatske botanike i šumarstva, istraživače kopnene i morske faune i flore, sve one koji su trasirali danas dostupne i prohodne "velebitske staze" i putove, Senjsko muzejsko društvo svake će godine sa znanstvenim institucijama, ovisno od potpore mjerodavnih tijela, organizirati proslave i znanstvene

skupove vezane uz život i djelo neke zaslužne ličnosti ili pak Velebita kao planine. Eto, zbog navedenih ali i mnogih drugih razloga odlučili smo 29. i 30. rujna 2000. obilježiti obljetnice rođenja znamenitih Senjana i hrvatskih prirodoslovaca – majora Ljudevita Rossija (150. obljetnica) i akademika Krunoslava Babića (125. obljetnica). Budući da su ova dvojica znanstvenika bili utemeljitelji hrvatske botaničke i zoološke znanosti, planinarstva i ljubavi prema prirodi, i da su obnašali ravnateljske dužnosti, bila je obveza nekih hrvatskih prirodoslovnih – botaničkih institucija da u 1999. g. izvrše pripreme za proslavu. One to na žalost nisu učinile i stoga je Senjsko muzejsko društvo na poticaj Mladena Strižaka, Rossijeva praunuka, odlučilo obilježiti ove dvije obljetnice. U predradnjama smo imali podršku sljedećih institucija i pojedinaca: Šumarski fakultet u Zagrebu – dekan prof. dr. Josip Vukelić i prof. dr. Milan Glavaš; Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu – dekan prof. dr. Ivan Gušić, prof. dr. Ljudevit Ilijanić i prof. dr. Nedjeljka Šegulja; JU Park prirode Velebit, Gospić – ravnatelj mr. Ana Brkljačić; mr. Mladen Strižak, Zagreb, u ime obitelji Rossi. Ministarstvo za uređenje okoliša i prostornog uređenja zamoljeno je za pokrovitelja proslave, što je svesrdno prihvatio ministar dr. Božo Kovačević, kojega je na proslavi predstavljao Vinko Mladineo, dipl. iur., direktor Nacionalnog parka "Sjeverni Velebit". Hrvatski planinarski savez zastupao je ing. Matija Mlinac; Poglavarstvo grada Senja dr. Davor Biondić, predsjednik Gradskog vijeća; Maticu hrvatsku, Ogranak Senj dipl. ing. A. Vrhovac; Hrvatske šume, Upravu šuma Senj, direktor dipl. ing. Jurica Tomljanović i još mnogi drugi suradnici. Šteta što je izostala toliko potrebna novčana potpora¹ jer bi rezultati skupa bili kompletniji. Prema programu 29. rujna održan je skup, a 30. rujna organizirana je stručna ekskurzija u šumovite, stjenovite, najatraktivnije predjele Senjskog bila, Sjevernog i Srednjeg Velebita, putem dugim preko 180 km.

Proslava je počela 29. rujna u 16.30 sati otvaranjem male ali atraktivne izložbe o životu i djelima Rossija i Babića, koja je postavljena u prostoru Gradskog muzeja, Prirodoslovnoj zbirci Velebit. Izložbu je najavila i pozdravila uzvanike Blaženka Ljubović, prof., ravnateljica Muzeja, a prigodne riječi u ime pokrovitelja izrekao je Vinko Mladineo, ravnatelj Nacionalnog

¹ Potpora koju je Senjsko muzejsko društvo zamolilo od mjerodavnih vlasti, uskraćena je uz obrazloženje da se nismo na vrijeme javili na natječaj. Ali onda i sada ponavljamo da neke naše stručne institucije nisu na vrijeme inicirale ove proslave, pa je Senjsko muzejsko društvo sa zakašnjenjem umjesto njih organiziralo proslavu i zatražilo potporu. Bez obzira na to što je molba za potporu odbijena, proslava je uspješno organizirana.

parka "Sjeverni Velebit", koji je otvorio izložbu. Na izložbi je predstavljen dio arhivske građe i korespondencije dr. K. Babića, koju je pohranila obitelj Babić iz Opatije.²

Iz izložene se dokumentacije saznaje da je K. Babić bio direktor Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja u Zagrebu, redoviti profesor i dekan Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (onda Filozofski) u Zagrebu, te redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Izložba je skladno postavljena, što treba zahvaliti kustosu prof. Darku Nekiću i djelatnicama Muzeja, Miri Miškulin i Mariji Margeti, te senjskoj Gimnaziji, koja je za ovu prigodu posudila stara botanička i zoološko-geološka izdanja, kojima su se služili mnogi znameniti senjski prirodoslovci. Poslije izložbe, a prema programu, s jugoistočne strane Kaštela, do Potoka i Travice, u pretpostavljenom malom "Parku senjskih prirodoslovaca"³ trebalo je postaviti monumentalne velebitske škrabe, i na njih učvrstiti spomen-ploče u čast Rossija i Babića. Da bi sve bilo učinjeno po propisu i na vrijeme, Senjsko muzejsko društvo podnijelo je Gradu Senju potreban zahtjev s obrazloženjem za postavljanje spomen-ploča. Za tu prigodu Senjsko muzejsko društvo zamolilo je istaknutu arhitekticu, Senjkinju Helenu Knifić-Schaps, dipl. ing. arh. iz Zagreba, koja je s oduševljenjem izradila skicu, valjanu podlogu za uređenje budućeg Parka. Pred proslavu sa zakašnjenjem smo saznali da Grad Senj i njegove stručne službe nisu prihvatili sugestiju da se spomen-ploče postave na Travici, već je predloženo da ih Senjsko muzejsko društvo postavi negdje u "bespuću" tek osnovanoga Nacionalnog parka "Velebit". Iz tih razloga ploče nisu postavljene na predviđena mjesta. U ovoj prigodi Senjsko muzejsko društvo i senjski građani te sudionici znanstvenog skupa izražavaju zahvalnost Jakovu Vukeliću

² Nakon smrti akademika Krunoslava Babića (Opatija 4. III. 1953.) njegovi su nasljednici predali Gradskom muzeju Senj na pohranu više kutija rukopisne i tiskane građe koja na žalost nije inventarizirana, što je potrebno sada učiniti kako bi se moglo kompletirati životopis i obraditi znanstvenu preokupaciju akademika K. Babića, vodećega hrvatskog zoologa, muzealca i sveučilišnog profesora.

³ Poznata je stvar da je Senj grad mnogih znamenitih ljudi koji zaslužuju da im se u rodnom mjestu podignu primjereni spomenici. Tako je park Art odabran za mjesto gdje se podižu spomenici senjskim književnicima i pjesnicima, prostor uz katedralu zvan "Cimiter" mjesto je za isticanje spomenika senjskim glagoljašima i senjskoj glagoljaškoj tiskari. U slavu senjskog pomorstva i trgovine spomenici se podižu u predjelu Svetog Ambroza (Škveru). Znamenitim uskocima i uskočkinjama spomenici bi se trebali postavljati ispred gradskog Kaštela, čuvenog "Ožegovićanuma". Za Senjane prirodoslovce predloženo je slobodno i nedefinirano mjesto oko Velikih vrata i Travice. Za tu namjeru i prigodu izradila je Helena Knifić-Schaps, dipl. arh., idejno rješenje koje odgovara, ali – na žalost – ono je odbijeno od Grada Senja, sudim bez valjana razloga.

na primjernoj pomoći oko izrade dviju spomen-ploča. Zbog imena i djela ovih velikih Senjanja i primjernih rodoljuba, kao i zbog čitatelja *Senjskog zbornika*, donosimo prijepise spomen-ploča koje su do daljnega pohranjene negdje u Senju. Na dvije stijene (odabranim kamenim gromadama) koje su trebale biti dopremljene iz Senjskog bila, trebale su se postaviti spomen-ploče veličine 60 x 40 x 3 cm, čiji sadržaj glasi:

HRVATSKI
ZOOLOG I MUZEALAC
DR. KRUNOSLAV BABIĆ

* Senj, 1875. - † Opatija, 1953.

Zaslužnom Senjaninu

podize

Senjsko muzejsko društvo

29. rujna 2000.

HRVATSKI BOTANIČAR I
PLANINAR
LJUDEVIT ROSSI

* Senj, 1850. - † Karlovac, 1932.

Zaslužnom Senjaninu

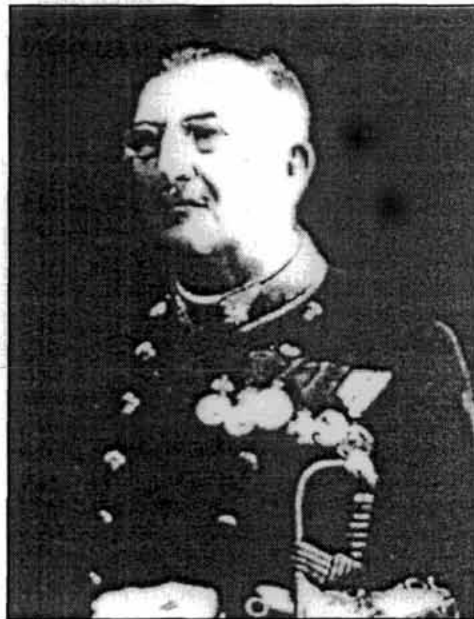
podize

Senjsko muzejsko društvo

29. rujna 2000.

Major – hrvatski časnik Ljudevit Rossi rodio se u Senju 14. VIII. 1850., a umro u Karlovcu 4. VII. 1932.

Pučku školu i nižu gimnaziju završio je u Karlovcu, a višu u Zagrebu i Senju. Godine 1879. završava vojnu akademiju i postaje časnik hrvatskoga domobranstva (1915.). Čitav život posvetio je istraživanju flore Velebita i domovine Hrvatske. Njegova botanička ostavština čuva se u Prirodoslovnom muzeju i Botaničkom zavodu PMF-a u Zagrebu, gdje je pohranjeno njegovo djelo *Herbarium Croaticum Rossianum* s više od 30.000 listova. Bio je aktivan planinar i jedan od pionira hrvatskog planinarstva i zaštite prirode. Napisao je mnogo stručnih djela i bio je suradnik prirodoslovnih i znanstvenih institucija, a bio je i dopisni član JAZU (danas HAZU).

Sl. 1. Ljudevit Rossi

Dr. Krunoslav Babić rodio se u Senju 12. IV. 1875., a umro u Opatiji 4. III. 1953.

Osnovnu školu završio je u Senju, a gimnaziju u Senju i Rijeci. Studirao je prirodoslovlje u Zagrebu, gdje je i doktorirao 1899. Bio je profesor botanike i zoologije na Filozofskom fakultetu i Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu, kustos i zatim ravnatelj Hrvatskoga zoološkog muzeja u Zagrebu.

Bio je nadasve vrijedan znanstveni radnik i istraživač, osobito faune Jadranskog mora. U raznim časopisima objavio je brojne znanstvene radove i studije iz prirodoslovlja senjskog područja, ali i čitave Hrvatske.

Sl. 2. Krunoslav Babić

U predvečerje je u Domu kulture M. C. Nehajeva održana svečana akademija i "prvi znanstveni skup Velebit, 2000.". Uz otvorenje i pozdravne riječi Ante Vrhovca, dipl. ing., predsjednika Senjskoga muzejskog društva i Ogranka Matice hrvatske Senj, imenovano je radno predsjedništvo kojemu je predsjedavao dr. Milan Glavaš, redoviti profesor Šumarskog fakulteta u Zagrebu, inače rodom iz našega Krasna. Pozdravne riječi gradu i uzvanicima uputio je u ime Šumarskog fakulteta u Zagrebu i dekana prof. dr. Josipa Vukelića (također Krasnara) prof. dr. M. Glavaš; u ime pokrovitelja Ministarstva okoliša i prostornog uređenja i u ime ministra dr. Bože Kovačevića Vinko Mladineo, dipl. iur., prvi direktor Nacionalnog parka "Sjeverni Velebit"; prof. dr. Ljudevit Ilijanić u ime Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu i dekana prof. dr. Ivana Gušića, pozdrav skupu u ime grada Senja uputio je dr. Davor Biondić, predsjednik Gradskog vijeća Senj. U ime obitelji Rossi nazočne je pozdravio unuk Ljudevita Rossija, mr. Mladen Strižak, u ime Hrvatskog planinarskog saveza skup je pozdravio ing. Matija Mlinac, a u ime Ličko-senjske županije i župana Ante Frkovića mr. Ana Brkljačić, direktorica Parka prirode Velebit.

Prema programu održana su redom znanstvena priopćenja: Mr. M. Strižak, Zagreb, na temelju prikupljene građe podnio je priopćenje o životu i

društvenom djelovanju Lj. Rossija; dr. Josip Balabanić iz Zagreba osvjetlio je život i djelo akademika K. Babića, koji je sav svoj rad posvetio istraživanju faune Jadranskog mora, a bio je ravnatelj Hrvatskog prirodoslovnog muzeja, profesor i dekan Filozofskog fakulteta, te redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. O rođenim Senjanima prirodoslovcima i onima koji su u Senju djelovali, priopćenje je podnio ing. agr. Bogomir Milošević; o flori i fauni, geologiji, o zaštiti Parka prirode Velebita u slijedu su govorili mr. Ana Brkljačić, dr. Dražen Perica i Vinko Mladineo, dipl. iur. Na kraju skupa govorio je g. Miroslav Potočnik o početcima podmorskih istraživanja⁴ (1936.) u velebitskom podmorju, i specifičnosti flore i faune te bogatstvu hidroarheoloških nalaza u senjskom akvatoriju. Na kraju kruna svega bilo je predstavljanje senjskog podmorja dijapozitivima, gotovo umjetničkim fotografijama.⁵ Nakon toga je tajnik Senjskoga muzejskog društva prof. Ante Glavičić zahvalio svima nazočnim, posebno predavačima, čija će dopunjena znanstvena priopćenja biti objavljena u Senjskom zborniku 28/2001., a u povodu proslave obilježavanja godišnjica rođenja znamenitih Senjanja Damina Narcisa i akademika Milana Anića (Krasnara).

Drugog dana, 30. rujna izjutra, od hotela "Nehaj" krenula je grupa znanstvenika i domaćih Senjana u još uvijek nedovoljno poznate predjele šumovitoga, kamenitog i zelenog Velebita, kroz prostranstva i krajolike jedinstvenih ljepota. Od vrha prijevoja Vratnik skrećemo desno i novoizgrađenom cestom stižemo do planinskog zaseoka Biondića na Alanu. Tu su nas dočekali domaćini, gosp. Vlado Biondić, njegova supruga Milka i snaha

---

⁴ Godine 1936. mladi Slovenci, braća Kuščer, Ivan (student biologije) i Dušan (student strojarstva), došli su pješice od Sušaka do Sv. Jurja, tu su zastali kod Rače i Žrnovnice oduševljeni ljepotama mora i kamena te gostoljubivošću mještana. Sljedeće su se godine ponovno vratili u Sv. Juraj i sa sobom donijeli veoma primitivnu opremu za ronjenje i podmorsko snimanje. Tek nakon II. svjetskog rata kao mladi profesori sredili su svoje putopise i fotografije koje su se odnosile na podmorje i krajolik od Svetog Jurja pa do Lukova. Nastala je zanimljiva knjiga pod nazivom *Sprehodi pod morjem*, tiskana u izdanju Državne založbe Slovenije, Ljubljana 1963. To su, čini nam se, a to zasvjedočuje i M. Potočnik, prve i najstarije podvodne snimke ronjenja na našem Jadranu, koja stoga imaju svoju dokumentarnu vrijednost.

⁵ Pri ronjenju u svetojurskom i lukovačkom podmorju Miroslav Potočnik učinio je od 1975. do danas velik broj snimaka, od kojih su neke prava umjetnička fotografija, pravo bogatstvo podvodnog svijeta i osebujne jadranske flore i faune. On je u Sloveniji istraživao korita rijeka i dna jezera, simptomatično, uvijek u blizini starih prijelaza, skela, sidrišta i mostova, pa je na taj način pronašao brojne znamenitosti koje pripadaju prethistorijskom i rimskom dobu, te srednjem i novom vijeku, pa i današnjici. Ti nalazi na poseban način govore o starim kopnenim i riječnim putovima, prometu i trgovini, ali i životu sojeničara. Njegove podvodne snimke i otkrića uskoro će biti izloženi u posebnoj izložbi u Ljubljani, a onda možda i Senju i Svetome Jurju.

Ivana. Ponudili su nas svojim proizvodima: sirom škripavcem, krumpirom, slaninom i kruhom. Vrijeme prolazi i mi se opraštamo od domaćina, jurimo cestom prema V. Stolcu, Žuklju, uz Tuževac i Rakitu do Oltara, drugoga planinskog prijevoja na Velebitu. Prolazimo Siću, stižemo pred Krasno, ali zbog doživljaja krasanske doline skrećemo s asfalta i novoizgrađenom cestom stižemo do srednjovjekovnog svetišta Majke Božje od Krasna.⁶ Ova stara proštenička crkva zadnjih je godina potpuno i neprimjereno restaurirana, pa je tako izgubila svoju spomeničku prepoznatljivost. S desne strane na brijegu začuđeno gledamo, gotovo modernu, nedovršenu jednokatnu građevinu, kažu nam da je to budući duhovni centar Velebita – neka vrsta planinskog turizma, ali bolje o tome ne pisati. Nova asfaltna cesta vodi nas kroz Devčiće u Krasno, stižemo do crkve sv. Ante, stare pučke škole⁷ i još starije zgrade (neko vrijeme) krasanske šumarije,⁸ osnovane u vrijeme carice Marije Terezije. Krajem studenog ove godine bit će proslava 235. godišnjice njezina osnutka i kontinuiranog

⁶ Još u srednjem vijeku, vjerojatno početkom 13. st., u šumovitim predjelima Velebita, navodi predaja, pastircama se na starom hrastu ukazala Majka Božja. Na mjestu ukazanja izgrađena je crkva koja je s vremenom postala znamenito okupljalište, prošteništa mnogih vjernika iz Like i Primorja. U više navrata crkva je proširivana i obnavljana pa je postupno gubila originalnost. Obnavljanje crkve kulminiralo je zadnjih desetak godina, tako da je iz nje uklonjeno sve ono staro što je podsjećalo na daleku prošlost. Prema starim slikama i predaji u crkvi su stajala tri drvena, barokna oltara, djela domaćih umjetnika kakvi su bili i naš kipar Blaž Devčić i braća Lukanovići iz Primorja. Sa stropa su visjeli mnogi modeli zavjetnih brodova, a po zidovima brojni darovi – zavjeti onih koji su ozdravili ili bili spašeni u nesrećama. Stari drveni kasetirani strop iz sredine 18. st., rijetko i umjetničko djelo, neka je slikarica sav premaljala pa su nestale stare slike Isusa, Majke Božje i svetaca te biblijski zapisi i drugi ukrasi. Šteta, neki kažu da je renoviranje izvršeno u duhu novoga vremena, a po mom mišljenju i bez nadzora konzervatora.

⁷ Prema sjećanju mještana i učitelja 1948. napisana je *Spomenica Osnovne škole Krasno*. U njoj stoji da je pučka škola u Krasnu osnovana 1871. Nalazila se u staroj zgradi krajiških časnika i vojnika do druge takve zgrade (moguće starije šumarije) i crkve sv. Ante. Prema *Spomenici* do 1871. samo nadareni učenici Krasna išli su u pučku školu u Sveti Juraj (osnovana 1775.) Godine 1983. s istočne strane školske zgrade izgrađena je nova suvremena škola, koja nosi ime znanstvenika Krasnara – akademika Milana Anića. Stara je zgrada napuštena i izložena propadanju, u njoj bi (misli prof. dr. M. Glavaš) trebalo urediti neki prirodoslovni, ujedno i šumarski muzej Velebita. Mislim da bi u sastavu takva muzeja mogao djelovati i prirodoslovni institut, ali na žalost i za te ideje nemamo valjana programa, sve izgleda kao isključiva želja "zaljubljenika u prirodu" i ponosni Velebit što s nadvio nad Krasnom.

⁸ Čini mi se da je u staroj krajiškoj zgradi do crkve sv. Ante neko vrijeme djelovala šumarija u Krasnu, koja je, kažu, osnovana oko 1764., odnosno 1765. Prema tome, ove, 2000. godine, Hrvatske šume – Uprava šuma Senj i Krasno, obilježiti će 235. godišnjicu postojanja organizirane šumarske djelatnosti i prometa drvenom građom za područje krasanskog distrikta, odnosno šumarske uprave u Krasnu.

djelovanja. Kažu da je to jedna među najstarijim šumarijama u Hrvatskoj i stoga prof. dr. M. Glavaš tumači kako bi se u njoj trebao urediti Muzej hrvatskog šumarstva. Pomno slušam našeg profesora, ali razmišljam u sebi da bih ja radije tu osnovao Prirodoslovni muzej Velebita, ako ne čitave planine, a ono barem Sjevernog i Srednjeg Velebita, koji teritorijalno najvećim dijelom pripadaju staroj općini, danas Gradu Senju. Velebit i njegove prirodne vrijednosti zaslužuju takav muzej. On je naš najveći dar prirode i simbol opstojnosti Hrvata, a osobito Ličana i Podgoraca, koji na ovim prostorima žive tisućljećima u kontekstu asimilacije i nasljednosti. Ovi su ga ljudi čuvali i branili stoljećima, a znat će ga uz pomoć države Hrvatske pa i UNESCO-a očuvati. Dolazimo pred Osnovnu školu koju je (ovu staru) pohađao akademik Milan Anić, ali i prof. dr. M. Glavaš, akad. kipar Blaž Devčić i još niz znamenitih ljudi koji su rođeni na Velebitu. To je nova škola, a nosi ime Milana Anića.⁹ Srdačna ravnateljica Đurđa Anić Jugović uvodi nas u prostrane svijetle dvorane nove škole,¹⁰ gdje smo počašćeni po starome običaju. Odlazimo, stajemo kod staroga, gotovo napuštenog, doma kulture, stare zadruge uz koju je pred Domovinski rat proradila sirana u kojoj se proizvodi čuveni krasnarski sir. Idemo dalje i pozadi pilane skrećemo u zaselak Aniće do kuće u kojoj se akademik M. Anić doduše nije rodio, ali je tu živio na djedovini, kako se kaže, dok je spavao u zipci. Naši domaćini, roditelji naše kolegice Đurđe, nude nas svojim plodovima i rakijom. Stojimo pred kućom koja je nedavno obnovljena, ali to nam ne mora smetati da na njezinu pročelju 2001. postavimo spomen-ploču Milanu Aniću, tom zaslužnom profesoru Šumarskog fakulteta, znanstveniku i redovitom članu HAZU. Vrijeme je za oproštaj s Krasnom i gostoljubivim Krasnarima, cestom hitamo prema Mrkvištu, ali nešto prije nego što smo stigli na cilj, naziremo dolje u dolini zelena polja i livade nekoć slavnog Kosinja, grada knezova Kosinjskih i Frankopana. Dolje negdje na vrh Panosa, drevnog grada i obližnjega samostana i crkve sv. Petra, možda je osnovana prva i najstarija tiskara u Hrvata, i to ona glagoljska. Tu je negdje tiskan slavni

⁹ Akademik Milan Anić rodio se u Plitvičkom Ljeskovcu 8. listopada 1906. Kao nejako dijete dolazi s roditeljima u rodno im Krasno, gdje odrasta i polazi pučku školu i stoga mještani drže da je Milan rođen u Krasnu, a Krasnarom se on osjećao čitava života. Gimnaziju je Milan polazio u Senju i Sušaku. 1929. diplomirao je šumarstvo na Sveučilištu u Zagrebu, gdje je 1940. doktorirao. Od tada je redoviti profesor, a zatim i dekan Šumarskog fakulteta u Zagrebu. Pisac je mnogih stručnih radova, izvrstan šumarski stručnjak i primjereni savjetnik. Godine 1968. imenovan je redovitim članom HAZU. Umro je u Zagrebu 1968.

¹⁰ Zbog dotrajalosti stare zgrade (krajliške male kasarne) i odvijanja suvremenije nastave izgrađena je s istočne strane nova zgrada Osnovne škole Krasno. Pri otvaranju škole ispred ulaza postavljena je brončana bista akademika Milana Anića, kojega ime nosi nova škola.

glagoljski *Misal* (1483.) i zatim *Brevijar* (1491.). Neki to osporavaju, ali ne provode sustavna arheološka, povijesna i druga istraživanja Kosinja, već nude sulude ideje i žele potopiti ovu plodonosnu dolinu, kuće i polja i kolijevku hrvatske glagoljske pismenosti, a sve, kako kažu, zbog "gospodarskog prioriteta", izgradnje akumulacije Kosinj za HE Senj. Mislima tonem u još dalju prošlost, kada su se ovim planinskim prostorima u prehistorijsko i rimsko doba, kroz srednji vijek pa sve donedavna, napasala brojna stada ovaca i koza, te krda čuvenih kosinjskih i pazariških volova. To svjedoči tu dolje u Begovači, kod vode, Pisani kamen, kojim se regulira služenje prostorom ispaše i napajanje stoke u planini između Parentina (Kosinjana) i Ortoplina (Stiničana). Prolazimo raskrižje Mrkvište i stižemo u Štirovaču, još jedan značajni spomenik prirode. Pozornost nam zaokuplja nepresušno vrelo studene, čiste ali "ladne vode", koja je zdrava, ali može biti pogubna za vruća i umorna putnika. U šumarskoj kući, pravom domu, naš je domaćin Jurica Tomljanović, dipl. ing. šumarstva, ravnatelj Hrvatskih šuma Senj, dao pripremiti ručak kakav se može poželjeti. Moramo priznati: da nam nije on pomogao i prijevozom, mi svi ne bismo dovdje došli, ali i vratili se u Senj, pa hvala njemu i njegovim suradnicima na pruženoj pomoći i dobroti. Oko 14 sati krećemo dalje, dolazimo do raskrižja, skrećemo lijevo na bijelu, ali dobru planinsku cestu. Ulazimo u predjele Hajdučkih kukova, Velikog i Malog Loma, sve do podnožja Visa (1438 n.v.), odakle su se naši speleolozi spuštali u čuvenu "Lukinu jamu" do dubine 1392 m. Jama je nazvana Lukinom u čast hrvatskog ratnika i planinara Ozrena Lukića. Idemo dalje i uskoro stižemo do Velebitskoga botaničkog vrta, prostranog Modrić-doca, koji je po prikupljenim i ovdje uzgojenim biljkama Velebit u malome. Vrt je uredio 1967. dr. Fran Kušan sa suradnicima, a uz pomoć Šumskoga gospodarstva Senj i Šumarije Krasno. Divimo se ovom malom parku i mislimo kako će uskoro netko morati ovdje zamijeniti Kušana i sačuvati i unaprijediti vrt za buduće generacije velebitaša i svih poklonika čiste prirode.

Kada nam je naš grad Senj uskratio radost da ploče znamenitim Senjanima Rossiju i Babiću postavimo u rodnom gradu, onda smo se dogovorili da lijevo od ulaza u Kušanov Botanički vrt prigodno postavimo i otkrijemo isklesane ploče koje su trebale krasiti izvanzidinski dio grada Senja. Uz nadahnute prigodne riječi gosp. A. Vrhovca, predsjednika Senjskoga muzejskog društva i Ogranka Matice hrvatske Senj, nazočni gospodin Vinko Mladineo otkrio je ploču Krunoslavu Babiću, a dr. M. Glavaš Ljudevitu Rossiju. Čitamo riječi posvete na pločama i odajemo počast uspomeni na velikane hrvatskog prirodoslovlja, koje je kao znanost i institucija utemeljeno u

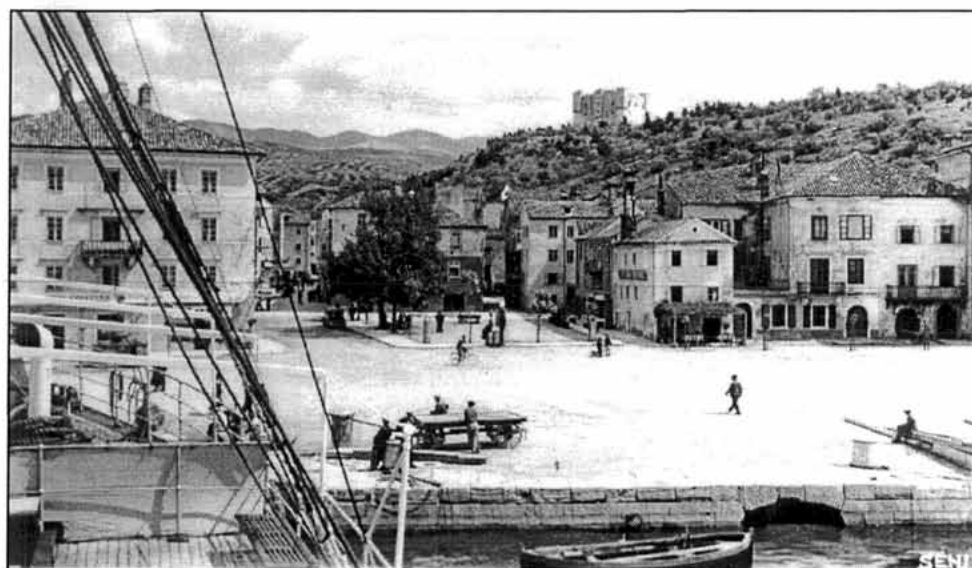
Sl. 3. Akademik Krunoslav Babić drži predavanje na Svečanoj sjednici Hrvatske akademije 25. svibnja 1944. Sjednici su prisustvovali dr. Julije Makanac, zagrebački nadbiskup i hrvatski metropolit dr. Alojzije Stepinac, biskup dr. Franjo barun Salis Seevis, tajnik legata Sv. Stolice, evangelički biskup dr. Filip Popp i mnogi drugi predstavnici.

teškim vremenima hrvatske opstojnosti, u doba Khuena Hédervarya i Raucha. Drago nam je svima otimati zaboravu vrijedne živote i znamenita djela Rossija i Babića, koji zasvjedočuju da je slavna senjska desnica čuvala hrvatsku opstojnost i državnost, ali da je jednako bila blagoslovljena na području znanosti i prosvjete. Mislim u sebi, što bi na ovaj čin kazali davni i slavni Rossi, Babić, I. Krajač, F. Kušan, B. Gušić i mnogi drugi slavni "velebitaši" čije su zasluge neprolazne, i koji su pridonijeli proglašenju Velebita parkom prirode i 128. svjetskim rezervatom biosfere, a onedavana i hrvatskim Parkom prirode. Da, Velebit je zaslužio našu pozornost i sinovsku ljubav, jer on je slava i ponos svih Hrvata, to je prostor koji nisu nikada osvojili ni Turci ni Mlečani, a bome ni Vlasi, Morlaci. Idemo dalje prema planinarskom domu i s lijeve strane puta stoji uronjena u maglu mala kapelica nedavno podignuta u čast svetoga Ante, koji je imenjак moj, gosp. Vrhovca i Ante Vukušića Zavižanskog, ali prisjećam se i imena Oca Domovine, pa Ante Premužića i Ante Rukavine, dragog prijatelja, "najvećeg velebitaša". Idemo dalje i dolazimo do

Doma i meteorološke postaje Zavižan, gdje već četvrti naraštaj čestitog i hrabrog roda Vukušića održava "Stanicu" i čuva Velebit brinući se o nama prolaznicima. Domaćini nas dočekuju rakijom i ugošćuju obrokom toploga planinskog graha s priložima. Razdragani smo i htjeli bismo ovdje još ostati i malo se odmoriti, ali poslije 19 sati opraštamo se i u grupama vraćamo u Senj. Polagano pada noć, magla naliježe nad prijevojem i Domom, a pomalo počinje rostiti kišica. Sve je hladnije, jer takvi su zakoni planine. Opći je zaključak da nam je bilo lijepo i korisno druženje, stjecanje novih prijateljstava i novih ideja kako da se ponovno 2001. nađemo u Senju i Krasnu i ovdje na Velebitu. Čitavim putem pratilo nas je lijepo sunčano vrijeme. Kao da nas je Svevišnji nadario lijepim vremenom, ili pak gotovo zaboravljeni drevni ilirski bog Bindo-Naptun, starohrvatski Svantovid, Perun ili Ilija gromovnik, jer kako to da je upravo na kraju puta počela padati kiša. Shvaćamo da je sve prolazno i da se mijenja, ali da je ljepota prirode dar svevišnjeg Boga i dio vječnosti pod ovim zvjezdanim nebom naše dobre Vile Velebita koje ona zastire tamnom noći.

Sl. 4. Senj od sjevera, oko 1925./1930.

Sl. 5. Senj oko 1939.